

50 éve született Baka István

SZÍV ERNŐ

Napló

(RÉSZLET)

Március vége.

Lassan három éve, hogy elment András.

Miért van az, hogy ha megtudunk valamit az író személyes életéből, és ha ez az élet szenvedésekkel teli, úgy nagyobb a megrendülésünk, az empátiánk a sorok olvasatakor? Azt hiszem, mégsem igaz, hogy csak a szöveg van. Az olvasó mégis csak olyan állatfajta, hogy állandóan a versmondattal mögé kukucskál, s szeretné tetten érni a készülő vers fölött időző arcot, s szeretné meglátni abban az arcban, megpillantani a megszemélyesített szenvedést.

A sorsod hitelesít.

Mia Hawaii azzal dicsekszik, hogy ő rendre ott volt, amikor Bakó András verset írt. Bakó írta a verset a gyerekújság benzingőzös szerkesztőségében, izgatottan húzkodta közben a szakállát, fölugrott az asztalától, kortyolt valami híg szeszt, visszazökkent az asztalához, s a kéziratba akkurátusan belejavított. És ha elkészült, mondta tünődve, hatalmas melleit igazgatva Mia, alig várta már, hogy valaki rányissa az ajtót, és ő odaadja neki gyorsolvasásra a költeményt. És ha a látogató nem dicsérte meg kellőképpen a verset, hát Bakó panaszkodott Mia Hawaiiinak, hogy állandóan zavarják és zaklatják, és hogy így nem lehet dolgozni.

Tényleg úgy van, hogy az élet mindig bezavar.

Bezavar, megzavar, odaszól. Szolgák, husáanggal és csalánvesszővel.

Amikor jókora csapat dühös, husáanggal és csalánvesszővel fölfegyverkezett szolgál ront a gyerekújság szerkesztőségébe, és Bakó András, aki éppen akkor készül el az Egy csepp méz című versével, egyetlen heves mozdulattal sorba állítja a mihaszna társaságot, és fölolvassa nekik a verset.

– Egy csepp méz – mondja a címet Bakó András, és olvas.

– A szolgák meg állnak és hallgatnak.

Husángok, csalánvesszők, bikacsökök leeresztve.

– Szép volt? – kérdezi aztán Bakó.

Megilletődött, zavart csönd.

– Azt kérdeztem, szép volt-e! – kiáltja Bakó András.

- Szép volt – mondják kórusban a szolgák.
Könnyeznek és szipognak.
- Mehettek, kutyák – mutat az ajtóra Bakó.

Eszembe jut egy Balassi Bálint nevű tüneményes és nyughatatlan vadember. Balassi utolsó napjai az esztergomi vár ostromakor, amikor már nincs lába, csikorgatja a fogát, és úgy ír verset, hogy tudja, nincs sok ideje hátra. Mia Hawaii mesélte azt is, hogy Balassi Bálint egyszer erőszakot követett el rajta. Besztercebánya felé sétált éppen, a szolgálai visszamaradtak, május volt, már zöldellt a vetés, a kocsuiút oldalát bevérezte a pipacs. Repce is sárgállt a közeli dombok hátán. A kikericsről se feledkezzünk meg. És akkor, hopp neki, arra lovagolt Balassi Bálint és nem sokat teketóriázott, mert a hajánál fogva húzta be Miát valami rekettyésbe, és ott előbb alaposan megverte, majd pedig többször is a kedvét töltötte rajta. Erősen ló- és borszaga volt Balassinak. Mia, a Hawaii könyvtáros lány meg erősen csodálkozott, hogy férfi így is viselkedhet. A végén majdnem jó volt neki is, de akkorra értek oda Mia marha szolgálai, s éppen amikor Mia boldogságában belemártotta volna arcát a fölöttük hullámzó, egyre közelebb égbe, a barmok husángokkal és vesszőkkel támadtak Balassira, aki persze menekülésre fogta a dolgot. Mia sikongatott és pipacsszirmokat köpködött dühében és egyáltalán nem azért, mert időközben ő is ló- és borszagú lett. Balassi elmenekült, a marha szolgálaknak meg fősorakozva hátat fordítva kellett megvárniuk, hogy az úrnőjük befejezze azt, amit pedig nem ő kezdett el, s ami így nem is lehetett olyan jó és kellemes, hát hiszen hogyan is helyettesíthetnék törekeny női ujjak egy magyar katonaköltő komoly és elszánt, vérrrel telt faszát?! Jól van. Mia tudta, hogy ami történt, az nem Balassi Bálint hibája. Ezért ment el 1594-ben hozzá, amikor hallotta, hogy komoly baj van. Leült mellé, és simogatta a kézfejét, miközben a férfi remegett és vacogott, mert a homlokán és az arcán szétszórta ékszereit már a Halál. Mia leellenőrizte a toalettjét néhány hatalmas, csillogó verejtékcseppeben, majd mikor arcának pirosságát, szemfestését és ajkai rúzsát rendben lévőnek találta, odahajolt Balassi Bálinthoz.

- Én drága kapitányom – suttogta a férfi fülébe.
- Én drága vérnősző barmom! – tartotta a haldokló férfi fejét, aki csak azért nem okozott neki örömet, mert megérkeztek husángokkal és csalánvesszőkkel a marha és nagyon barom szolgák.

Mia Hawaii Bakó András kórházi ágyánál is ott volt. Én például fölismertem. Lázmérőző nővérkének öltözött Mia Hawaii, ágytál a hóna alatt. Nem tudom, mondtam-e valaha is Bakó Andrásnak vagy éppen Miának, hogy engem a fehér nővérköpeny egészen megbolondít. A női tompor nem mindig szép, és nem mindig kifogástalan alakú, ám ha fehér köpeny simul fölé, a női

tompor egyszerűen varázslatos lesz. Ha például a Milói Vénusz sétálna nővérkeköpenyben, én azért is nagyon tudnék rajongani. Egyes népeknél a halál, a gyász színe a fehér. Értem én ezt. Az élet egyik legszebb alakzata fölé a gyász színét vonjuk. Micsoda tartalmas ellentmondás! Azt kell mondanom, kevesebb olyan alkalmat tud az élet följánlani, minthogy egyszer, ám szerencsés esetben akár többször is, bele vesszünk ebbe a föloldhatatlan és örök ellentmondásba.

Egyszer egy Hawaii vágóhíd-tulajdonos nővérkeköpenyt vett a születésnapjára a feleségének, egy kicsi, akaratos asszonynak, aki folyvást beleszólt abba, melyik marhát kell aznap letaglózni az urának. Mindig ez az asszonyka választotta ki a levágandó állatot. Azzal kezdte a napot, hogy a vágóhíd kapujában kirúzsozta a száját, ajkacskáit belecsücsörítette egy zsebtükörbe, meghúzkodta nyári ruhájának a pántját, aztán elsétált a szomorúszemű jószágok előtt, s mintegy istent játszva mutatott rá a kiválasztottra. Születésnapján az asszonyka izgatott boldogságban próbálta föl a nővérkeköpenyt, s csak akkor fakadt keserves sírásra, amikor azt látta, hogy a köpeny alsó részét már összefogdosta az ura, az a nagy marha ember, vérfoltok, ujjlenyomatok és tenyérynymok sötétlettek a ruhácska hátsó részén.

Vér a domborodó, halálos fehéren.

Mia Hawaii amint a Központi könyvtárban kölcsönöz

Mia Hawaii a Playboy magazin címlapján.

Mia Hawaii Bakó András verseiben.

Mia Hawaii a kórház folyosóján, fehér köpenyben

Hawaiiiban egyébként van egy ünnep, amikor az összes nő fehér köpenyt ölt, és így járkal a főváros utcáin. Ilyenkor a Hawaii férfiak nem mennek kocsmába, nem isszák le magukat, és nem mennek focimeccsre, horgászni vagy kártyapartira, hanem kiállnak a házuk elé, és csak nézik a Hawaii lányokat és asszonyokat, akik fehér nővérkeköpenyben vonulnak az utcákon és a körutakon.